

NIET MEER GEADOPTEERD

In een boze bui wensen veel kinderen wel eens dat hun ouders niet hun ouders zijn. Erg realistisch is het niet om te verwachten dat die wens uitkomt. Immers, de grondgedachte is dat ouders de rest van hun leven ouders blijven. Dat geldt in principe ook voor een adoptiegezin. Maar... in artikel 1:231 van het Burgerlijk Wetboek wordt hierop een uitzondering gemaakt. Daarin staat dat op verzoek van de geadopteerde de rechtbank een adoptie kan herroepen.

Een adoptie herroepen gebeurt alleen in uitzonderlijke gevallen en onder strikte voorwaarden. De termijn waarbinnen dit moet worden verzocht is beperkt: het kan wanneer de geadopteerde tussen de 20 en 23 jaar oud is. Ook moet de herroeping in het belang van de geadopteerde zijn en moet de rechtbank hiervan overtuigd zijn.

De wens van de geadopteerde om niets meer van doen te hebben met haar of zijn adoptieouders in de hoedanigheid van ouders, vindt vaak zijn oorsprong in

de jeugd van de geadopteerde en de manier waarop de hechting tussen ouders en kind heeft plaatsgevonden. De afgelopen tien jaren zijn tien uitspraken gepubliceerd waarin is verzocht om een adoptie te herroepen. In al die uitspraken is terug te zien dat er sprake is geweest van een lastige tot nare jeugd.

Adoptieouders hebben hem in liefde ontvangen en ze willen hem ook in liefde weer loslaten.

GEEN IDENTIFICATIE MET ADOPTIEOUDERS

Niet altijd is een verstoorde hechting te wijten aan de adoptieouders. In februari van dit jaar hebben drie rechters een beslissing genomen op het verzoek van een man die in 2000 werd geadopteerd¹. In zijn jeugd zijn de nodige strubbelingen geweest. De man weet dat zijn adoptieouders het beste met hem voor hebben gehad, maar hij heeft zich feitelijk altijd buitengesloten gevoeld. Hij heeft het gevoel dat het gezin zich aan hem opdrong, terwijl hij het moeilijk vindt zichzelf als lid van het gezin te ervaren. De laatste jaren heeft hij praktisch geen contact meer met de gezinsleden. De adoptie heeft voor hem weinig betekenis of zin gehad. Hij heeft zich nooit geïdentificeerd met zijn adoptieouders. Hierdoor is de man van het adoptiegezin vervreemd. Alle gedragingen die de man in zijn puberteit heeft vertoond, hangen samen met het feit dat hij zich altijd verloren heeft gevoeld binnen het gezin. Dit ondanks alle inspanningen van zijn adoptieouders om hem een fijne jeugd en een goede basis voor zijn leven mee te geven.

De man wil op zoek gaan naar zijn biologische ouders. Hij hoopt dat zij hem accepteren als biologisch kind. Herroeping van de adoptie zal rust brengen in zijn leven. Hij wil dat zijn afstamming voor hemzelf, zijn directe omgeving en de buitenwereld kenbaar wordt. Daarnaast bestaat er een medisch belang in verband met het herkennen van erfelijke ziekten. De man heeft een brief van een therapeut overgelegd die een en ander bevestigt. Hij is thans weer in therapie. De man geeft aan jarenlang te hebben gevochten om te weten wie hij eigenlijk is. Zijn ware identiteit vindt hij niet bij zijn adoptieouders.

De adoptieouders zijn ter zitting verschenen. Het verzoek doet hen pijn maar ze beseffen dat het een authentieke wens van de man is en daarin willen ze hem steunen. Ze hebben de man bij de adoptie in liefde ontvangen en ze willen hem ook in liefde weer loslaten. Naar het oordeel van de rechtbank is gebleken dat de man het verzoek goed heeft doordacht >>

en dat het verzoek weloverwogen is ingediend. De rechtbank constateert dat de man zich bewust is van de gevolgen van de herroeping van de adoptie. Ook speelt een rol dat de adoptieouders instemmen met het verzoek. Onder die omstandigheden is het verzoek ingewilligd en de adoptie herroepen.

De casus is uitzonderlijk omdat uit de beslissing kan worden afgeleid dat de adoptieouders hun best hebben gedaan het kind in een liefdevol gezin op te nemen. Ook lijkt er geen sprake te zijn van een verstoorde relatie tussen ouders en kind, ondanks de geringe contacten. Hadden in dit geval de adoptieouders iets kunnen doen aan de verstoorde hechting tussen de man en hen? Dat blijft een lastige vraag.

RESPECTEREN VAN FAMILIELEVEN MET BIOLOGISCHE VADER

Het komt vaker voor dat een partneradoptie of stiefouderadoptie wordt herroepen². Meestal zijn de contacten met de biologische ouder op een bepaald moment hersteld waardoor er minder behoefte is om de stiefouderadoptie in stand te houden. In een zaak uit 2017 wijst de rechtbank het verzoek van een vrouw aanvankelijk af omdat de termijn waarbinnen het verzoek is ingediend ruimschoots is overschreden. Het Hof bepaalt echter dat de mogelijkheid tot herroeping van de adoptie rechtstreeks betrekking heeft op de uitoefening van het recht op het respecteren van het privéleven van de vrouw – in die zin dat zij niet langer juridische banden met de adoptievader heeft – en van haar familie- en gezinsleven met haar biologische vader, en dat dat recht op grond van artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) bescherming verdient. Het tegenwerpen van een termijn waarbinnen het verzoek

tot herroeping van de adoptie kan worden ingediend is in dit geval in strijd met artikel 8 EVRM.

Voor wat betreft de verzoeken om herroeping waarin sprake is van een termijnoverschrijding passen de rechtbanken de wet niet al te strikt toe indien zij van mening zijn dat de herroeping van de adoptie inderdaad in het belang is van de geadopteerde³. In een aantal gevallen gaat het om Nederlandse adopties van lang geleden, soms uit de jaren 70 en 80, waarbij de – meestal – ongehuwde biologische ouders onder sociale druk afstand hebben gedaan van hun kinderen en weer vele jaren later in contact komen met hun kinderen. Waarschijnlijk zouden zij in de huidige maatschappij hun kind niet hebben afgestaan. In al die gevallen wordt eveneens gekeken naar de belangen van de kinderen van de geadopteerde. Zij gaan immers een opa en/of een oma missen.

Zaken waarbij er sprake is van verstoorde verhoudingen in de jeugdijaren van de geadopteerde door echtscheiding en soms zelfs door misbruik, zijn eveneens reden om een verzoek tot herroeping in te willigen.

HERROEPING BIJ MINDERJARIGE ADOPTIEKINDEREN

Een bizarre poging van een adoptieouder om een adoptie van minderjarige kinderen te herroepen omdat de kinderen na de echtscheiding bij de ex gaan wonen en door de ex worden verzorgd en opgevoed, strandt. De rechtbank verklaart de ouder in het verzoek terecht niet-ontvankelijk⁴.

Het gebeurt niet vaak maar als een verzoek om herroeping van een adoptie wordt ingediend, zijn de redenen hiervoor meestal zwaarwegend genoeg om het verzoek in te willigen. Een termijnoverschrijding bij meerderjarigheid wordt meestal geaccepteerd maar een verzoek om herroeping van de adoptie waarbij de geadopteerde nog minderjarig is zal, dunkt mij, niet worden ingewilligd. ●

NOTEN

- 1 Rechtbank Noord-Holland 14-02-2018, zaaknummer C/15/263444 / FA RK 17-5031
- 2 Rechtbank Gelderland 16-12-2016, zaaknummer 307899 FZ RK 16/2250, Gerechtshof 's-Hertogenbosch 07-12-2017, zaaknummer 200.198.343_01
- 3 Zie rechtbank 's-Hertogenbosch 10-06-2008, RFR 2010/145 – JPF 2011/5, rechtbank Alkmaar 20-10-2010, JPF 2011/96, rechtbank 's-Gravenhage 05-10-2011 JPF 2012/33 – RFR 2012/11, rechtbank Haarlem 03-05-2012, zaaknummer 179845 – FA RK 11-988, rechtbank Zutphen 09-05-2012, zaaknummer 125746 FA RK 11-2138, rechtbank Noord-Holland 04-10-2017, zaaknummer C/15/257712 / FA RK 17-2171
- 4 Rechtbank Noord-Holland 20-07-2016, zaaknummer C/15/242368 / FA RK 16-2486